

05.02.2015

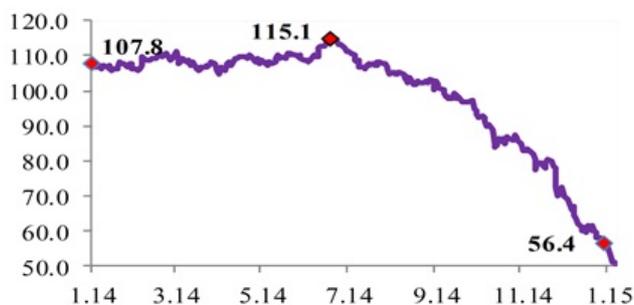
Casetă tehnică: Piața internațională a petrolului și impactul asupra pieței interne în condițiile evoluției cursului monedei naționale

Casetă extrasă din:

Raport asupra inflației nr.1, februarie 2015 ^[1]

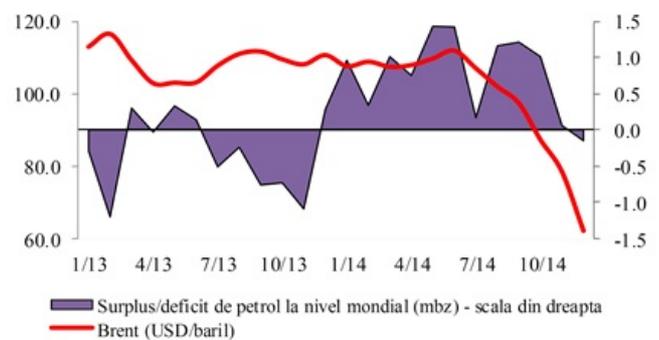
La începutul anului 2014, trendul prețului petrolului promitea a fi unul ascendent și superior pragului de 100 dolari SUA/baril. Deși prevalau factorii cu tentă negativă, precum încetinirea economiilor emergente, participanții pieței s-au concentrat pe factorii ce duc la majorarea prețului petrolului: diminuarea rezervelor de petrol din Statele Unite ale Americii și agravarea conflictului ucrainean. Subiectul în cauză a fost abordat mai detaliat în capitolul 2. Mediul extern din Raportul asupra inflației nr. 2, 2014. Valoarea maximă din anul 2014 de 115.1 dolari SUA/baril pentru marca Brent a fost atinsă la mijlocul lunii iunie, după care prețul petrolului a intrat în declin, diminuându-se la 56.4 dolari SUA/baril sau cu aproximativ 50.9 la sută spre sfârșitul anului. Comparativ cu începutul anului, prețul petrolului de marcă Brent s-a diminuat cu aproximativ 47.6 la sută (graficul nr.1).

Graficul nr. 1. Evoluția zilnică a prețului petrolului marca Brent în anul 2014

Sursa: Bloomberg

Graficul nr. 2. Evoluții pe piața internațională a petrolului

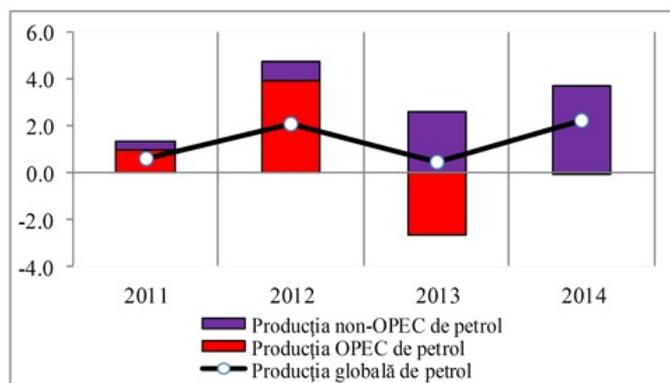
Sursa: FMI, Administrația SUA privind Informația Energetică, calcule BNM

Factorul principal al declanșării declinului prețului la petrol a constituit surplusul de petrol la nivel mondial.

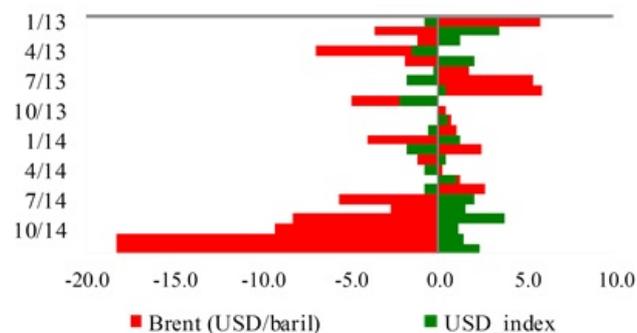
Începând cu luna decembrie 2013, oferta mondială de petrol a depășit consumul mondial de petrol, însă abia în luna mai 2014 aceasta s-a transformat într-o preocupare importantă pentru participanții pieței. Reluarea producției de petrol de către Libia și majorarea exporturilor de către Iran a condus la majorarea producției OPEC, în condițiile în care alte țări membre OPEC și-au menținut cotele de producție. Totodată, creșterea exploataării șisturilor bituminoase în Statele Unite ale Americii a determinat diminuarea importurilor de petrol din alte țări, respectiv micșorarea cererii externe. De asemenea, un rol aparte a avut temperarea peste așteptări a creșterii economice în anul 2014, mai ales în economiile emergente. Astfel, în anul 2014, oferta de petrol a depășit în medie cererea cu 0.5 milioane de barili pe zi (mbz) (graficul nr.2).

Graficul nr. 3. Ritmul anual de creștere a producției de petrol (%)

Graficul nr. 4. Compararea ritmurilor lunare de creștere a prețului petrolului marca Brent și a parității USD

Sursa: Administrația SUA privind Informația Energetică, calcule BNM

Sursa: Bloomberg, FMI, calcule BNM

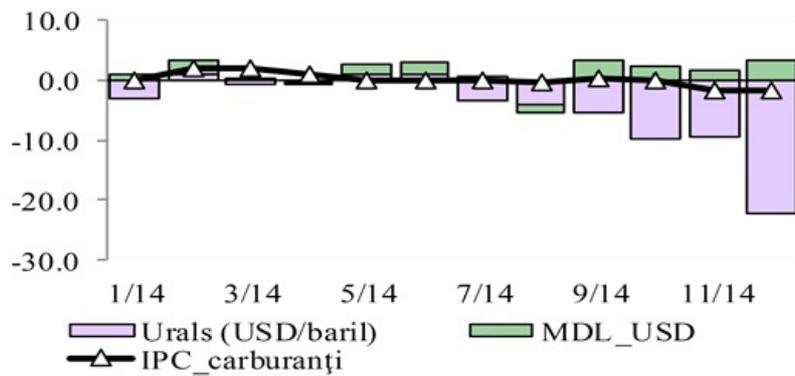
Deși, per ansamblu, avansarea producției de petrol din țările non-OPEC a fost mai semnificativă decât a țărilor OPEC conform statisticilor Administrației SUA privind Informația Energetică (graficul nr.3), în momentul apariției factorului de risc, participanții la piață au încercat într-o oarecare măsură să invoce rolul OPEC în economia mondială, și anume cel de reglator al cererii și ofertei de petrol. Însă, contrar comportamentului din ultimii ani, când țările OPEC reglau producția în corelație cu evoluția prețurilor mondiale, în anul 2014 țările lidere OPEC au optat pentru menținerea cotelor pe piața internațională, deși în urma diminuării prețului la petrol, unele dintre acestea înregistrează pierderi. În luna decembrie 2014, prețurile la petrol au scăzut și mai mult, după ce la summitul OPEC de la sfârșitul lunii noiembrie membrii participanți nu au ajuns la un numitor comun privind reducerea surplusului de petrol de pe piață, menționând încă o dată disponibilitatea permiterii formării prețului exclusiv ca urmare a contrabalansării cererii și ofertei.

Un alt factor care a contribuit la micșorarea prețului petrolului în anul 2014 a fost și aprecierea dolarului SUA. Finisarea programului de procurare a activelor de către Sistemul Rezervelor Federale și evoluția pozitivă a economiei americane, percepută prin diminuarea ratei șomajului până la nivelul de 5.6 la sută în luna decembrie, au constituit pilonii aprecierii dolarului SUA în anul 2014. Relația dintre prețurile la petrol și dolarul SUA este definitivată de faptul că petrolul este tranzacționat în dolari SUA și cum ambele variabile reprezintă poziții tranzacționate la burse, interdependența acestora este și mai evidentă. Corelația dintre prețul la petrol (Brent) și indicele USD (USD index) măsoară performanța dolarului SUA față de un coș de valute: EUR, JPY, GBP, CAD, CHF și SEK. este una medie (minus 0.5 calculele autorului), însă există perioade când cauzalitatea dintre aceste două variabile este semnificativă, ceea ce poziționează dolarul SUA ca un factor important în analiza evoluției prețurilor internaționale la petrol (graficul nr.4).

Republica Moldova este dependentă de resurse energetice externe, ceea ce expune piața petrolieră internă la un risc dublu, atât din partea prețurilor internaționale la petrol, respectiv la derivații petrolieri, cât și din partea cursului de schimb al monedei naționale. Deseori, prețul carburanților la pompă este relaționat cu evoluția monedei naționale în raport cu principalele monede de referință (dolarul SUA și euro), iar cea mai mare cantitate de carburanți este importată de la rafinăriile din România ANRE, Raport privind piața produselor petroliere a Republicii Moldova în perioada ianuarie-septembrie 2014 (benzină - 83.4 la sută, motorină - 84.6 la sută). Indiferent de forma de raportare a monedei naționale, deprecierea cursului real efectiv constituie un prilej de majorare a prețului de import al carburanților și prin deducție a prețurilor la pompă.

În anul 2014, presiunile externe asupra pieței petroliere interne au fost antagoniste: pe de o parte diminuarea prețurilor internaționale la petrol, care implică reducerea prețurilor la pompă și pe de altă parte deprecierea monedei naționale în contextul evoluției pieței valutare internaționale și a economiei interne, ceea ce favoriza majorarea prețurilor la pompă. Din graficul nr.5 se observă că, mai ales în ultimele luni ale anului 2014, prețurile la carburanți s-au redus de la o lună la alta. Deși formarea prețului carburanților la pompă este influențată de mulți alți factori (acciza, stocurile cumulative, costurile operaționale etc.), de menționat că traiectoria prețurilor la pompă reprezintă suprapunerea dintre evoluția prețurilor internaționale la petrol și evoluția parității monedei naționale.

Graficul nr. 5. Compararea ritmurilor lunare de creștere a prețului petrolului de marcă Urals, parității MDL/USD și a prețurilor interne la carburanți (%)

Sursa: Bloomberg, BNS, calcule BNM

See also

Tags

[preț](#) ^[2]

[inflation](#) ^[3]

[ritm de creștere](#) ^[4]

[ritm](#) ^[5]

[curs de schimb](#) ^[6]

[piata interbancara](#) ^[7]

Source URL:

<http://www.bnm.md/en/node/52409>

Related links:

[1] <http://www.bnm.md/ro/content/raport-asupra-inflatiei-nr1-februarie-2015> [2] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=preț](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=preț) [3] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=inflation](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=inflation) [4] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=ritm de creștere](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=ritm de creștere) [5] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=ritm](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=ritm) [6] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=curs de schimb](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=curs de schimb) [7] [http://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=piata interbancara](http://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=piata interbancara)